

THUKYDIDES IV. 37. 1.

«Γινούς δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης ὅτι εἰ καὶ ὅποσονοῦν μάλ-
λον ἐνδύσοῦσι, διαφθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρως στρατιᾶς,
ἔπαυσαν τὴν μάχην καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν, βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐ-
τοὺς Ἀθηναίοις ζῶντας, εἴ πως τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες ἐπικλα-
σθεῖεν τῇ γνώμῃ τὰ ὄπλα παραδοῦναι καὶ ἡσσηθεῖεν τοῦ παρόντος
δεινοῦ.»

Poppo-Stahl és Classen² τὰ ὄπλα παραδοῦναι *paranthesis* közé
teszik, mondván, hogy glossa «von einem Abschreiber eingeschob-
ben, der zu früh auf die folgende Zeile voraussah» (Classen). Ez
helyes felfogás, ha τὸ κηρύγματος ἀκούσαντες így fordítjuk: *a hir-
mondó szavára hallgatva*; de fölösleges, ha így: *a hirmondó
szavát hallva*, a mi ellen különben kifogás nem tehető. Az
egész szóban forgó hely fordítása ez esetben a következőkép hang-
zanék: «Mert úgy szerették volna, hogy élve adhassák át őket az
athénieknek, ha ugyan megtört annyira a lelkük,³ hogy a hirmondó
szavára (a. m. szavát, felszólítását hallva v. miután meghallották,
vernehmen) lerakják fegyvereiket, és elcsüggedtek mostani szorult
állapotjuk miatt». Így fordítva a helyet, τὰ ὄπλα παραδοῦναι nem
is nélkülözhető, mert mint *infinitivus praedicativus* megkívánja
mind a τὸ κηρύγματος ἀκούσαντες, mert megmondja mi a κήρυγμα
tartalma, valamint ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ, a melyet szintén alkal-
masan kiegészít. Ezen felfogás mellett továbbá tanuskodik 38. 1.
οἱ δὲ ἀκούσαντες (t. i. τὸ κήρυγμα) παρήκαν τὰς ἀσπίδας.

SZILASI MÓRICZ.

SIMAI KRISTOF.

Simai Kristóf neve mindenkor emlékezetes marad irodal-
munkban; nem csak azért, mert a magyar színészetet színdarab-
jaival hathatósan elősegítette, de azért is, mert az ő Igazházi-jával
kezdtek a magyar színészet úttörői előadásait 1790 okt. 25-én
Budán. Érdemes tehát vele és élete körülményeivel tüzetesebben
foglalkoznunk. Megtörtént ez már többek közt az Egyetemes
Philologiai Közlönyben is, hol (1888. 495. l.) Lázár Béla «Simai

Kristóf és a Házi Orvosság» cz. értekezése közöltetett, mely azonban némi helyreigazítást, illetve bővebb magyarázatot igényel.

Lázár Béla a többi közt ezt írja: «Simai Kristóf 1742 nov. 8-án született Rév-Komáromban középsorsú katolikus szülőktől, atyja Simai István, anyja Szócs Borbála volt és a keresztségben Márton nevet nyert».

Én egyedül ezen néhány sor magyarázatára szorítkozom.

A komáromi kath. plébánia keresztelési anyakönyve szerint *Sima* István ottani *kertésznek* és szintén katolikus nejének *Sócs* Borbálának 1742 nov. 8. fiát Márton névre keresztelték, vagy azon napra van születése bejegyezve; a keresztszülők Böhm Keresztély, Komárom-megye táblabírája s ennek neje Mária Terézia voltak; a keresztelő papot Zlisko Istvánnak hívták.

A család neve tehát eredetileg *Sima* volt; így fordul az elő a városi jegyzőkönyvben még 1772-ben is, midőn *Sima* Istvánnak egyik fia, Ignác, fölvétetett a polgárok közé.

Sima István az 1735/6. évben kertjétől és házától 12 frt városi adót fizetett és 1754 nov. 22. a szokásos taksának lefizetése mellett a polgárok sorába fölvétetett.

A kertészet Komáromban régi időktől fogva virágzásnak örvendett. I. Mátyás királynak Komárom határában (a mai Tolnai-utcza helyén) gyümölcsös kertje volt, mely szépségeért aranykertnek neveztetett; később ezen elnevezése Csallóközre is átszármazott; vadas kertje pedig az örsi határban feküdt. Később is nagy szorgalommal művelték a kerteket Komáromban; így 1778 és 1786-ban (Almanach von Ungarn és Korabinszky Lexikona szerint) a város tulajdonát tevő szigeti kertekért 337 frt évi bért fizettek; egy pusztán fekvő nagy kertért pedig 68 frtot. 1820-ban Komáromban még 24 család foglalkozott kizárólag a kertészettel, a kertész-segédék pedig természetesen még sokkal nagyobb számmal voltak.

Mindezekből azt következtetjük, hogy Simai Kristóf szülei középsorsú polgárok voltak, kik öt fiukat tisztességes nevelésben részesítették.

Simai István fiai közül három választotta a szerzetesi pályát: László trinitárius volt Komáromban, Mihály dominikanus, Márton pedig piarista lett; ez utóbbi a szerzetbe léptekor a Kristóf nevet vette fel s valószínűleg szerzetes testvérei példájára családi nevét a magyarosabb hangzású Simai-ra változtatta; ezen nevet a pol-

gári pályán maradt negyedik testvérnek, Istvánnak fia, József, is fölvette és használta 1796-ban, mikor ez is a városi polgárok közé lépett; az apa és fiú önálló épületfakereskedéssel birtak; az ötödik testvér Mórícz volt.

Simai Lászlónak 1789 nov. 25. Komáromban kelt végrendeletének 3. pontja így szól: «Libros meos, albas vestes, duas reverendas æqualiter dividant inter se duo fratres mei germani Dominicanus et Piarista».

A Simai család az 1848 előtti években már nem fordul elő Komárom lakosai közt; miután pedig az akkor még iparában és kereskedésében virágzó városból nem szoktak a lakosok kiköltözni, valószínű, hogy a család kihalt.

Ugyan ez történt a Böhm családdal és a Szűcs család katolikus ágával is.

Az anyakönyvben hibásan írt Söcs nevet t. i. Szűcs-nek értelmezem, miután ily család létezett már 1587-ben is Komáromban, ellenben Söcs vagy Szöcs nevéek ottan soha sem voltak.

Idősb SZINNYEI JÓZSEF.

ANJOUKORI NYOMOK A NAGYMIHÁLYI KAPLYONOK MULATTATÓIRÓL.

A nyírségi Kaplyon-család, mely eredetét a hét vezér egyikére, Köndre, illetőleg ennek egyik fiára, Kopjánra vezette vissza, a XIII. század második felében Jákó két fiát, Andrást és Jákót, anyai örökségükre, a zempléni és ungi nagy birtokokra telepítette át. A fiatalabb Jákó a zempléni főispánságot kapta, András azonban a királyi udvarnál rövid időre kegyvesztett lett, mert a fiatal IV. Lászlót egy alkalommal megbotozta. Büntetésül Jákóvarát elvesztette ugyan, de a következő évben már ungi főispán volt s testvérével együtt két birtokot is kapott még engesztelésül. Az örökségen és a közös szerzeményen András és Jákó 1335—36-ban, fiaik pedig 1337-ben osztoztak meg, mely alkalomból az országbíró vagy az illetékes káptalan hivatalos okiratot állított ki az érdekelt felek részére. A tulajdonjog törvényes bizonyítékát rejtő pergament lapokat gondosan őrizte mindegyik fél és minden ké-